

Een verhaal bouwen

In onze kleutergroep zorgen verschillende hoeken voor een rijk spelaanbod van betekenisvolle spelactiviteiten. Alle kennis en vaardigheden die voor onze kleuters van belang zijn kunnen hier ‘als vanzelf’ aan bod komen. In elke hoek komen meerdere kernactiviteiten en de daarbij behorende kennis en vaardigheden aan de orde. Praten, lezen en schrijven, rekenen en wiskunde. Dingen maken kan overal en kan over alles gaan!

Als we de dag beginnen gaan we samen kijken wie waar aan het werk gaat.... In onze klas geen kiesbord of verplichte opdrachten; als leerkracht probeer ik het aanbod zo ‘te verkopen’ dat iedere leerling er zin in heeft. Het is natuurlijk heel normaal dat kinderen een bepaalde voorkeur hebben voor het spelen in een bepaalde hoek. Jongens en meisjes verschillen in spelgedrag, maar door bepaalde materialen toe te voegen en verschillende spelsituaties te creëren, probeer ik zowel jongens als meisjes op alle speelwerkplekken te laten spelen.

In mijn klas zijn verschillende bouw-hoeken te vinden. Er zijn verschillende laadjes onder de banken waar kinderen zelfstandig aan de slag kunnen met kant en klaar constructiemateriaal zoals Duplo, Lego, K’nex en een treinbaan. Hier wordt vooral gebouwd om het bouwen, manipuleren met de materialen, nama-ken van elkaars bouwsels, en deze dan tentoonstellen.

Ook is er een kleine bouwhoek, een tafel met lades met verschillende materialen

om mee te bouwen. Er staan hier bakken met Playmobil en een poppenhuis met bijbehorende materialen. Hier wordt vooral de nadruk gelegd op het manipulerend spel en regisserend spel. De kinderen gaan steeds completer de ‘echte’ wereld naspelen. Natuurlijk mogen de kinderen alle materialen gebruiken vanuit andere hoeken, als ze denken het nodig te hebben voor hun spel. Ze zijn gewend dat dit in overleg altijd kan!

Je zou misschien denken dat op deze speelplekken voornamelijk de reken-, en wiskunde vaardigheden geoefend worden, maar door met kinderen een bepaalde manier van werken spelen-derwijs te oefenen komen er zeker ook lees-en schrijfvaardigheden aan bod. We proberen in de groep heel vaak tijd vrij te maken om aan elkaar te laten zien wat we gedaan hebben. Dit kan door te vertellen in de kring, maar ook door een verhaal te maken bij dat wat er gemaakt is. Deze verhalen worden opgeschreven en bij de bouwsels geplaatst. Ook worden er voorstellingen gegeven bij dat wat er ontstaan is.

PLANNEN MAKEN

Voordat er begonnen wordt met bouwen maken kinderen een plan. De ene keer gebeurt dat mondeling en overleggen ze met elkaar, een andere keer wordt het plan op papier gezet. Dit kan met een bouwtekening maar ook met een geschreven tekst op een groot vel papier. Leerlingen kunnen zelf schrijven of ik kan hier bij helpen. Het kan ook zo zijn dat kinderen eerst gaan bouwen en daarna het verhaal erbij bedenken; ook hier geldt de regel zoals die eigenlijk in onze hele klas geldt: niets moet, alles is goed. Kinderen moeten zich vrij voelen om voor de bouwhoek te kiezen. Daarom zorg ik ervoor dat er niet allerlei verplichtingen aan vast zitten.

DE GROTE BOUWHOEK

De grote bouwhoek is een ruim opgezette plek in het lokaal of op de gang. Ook hier weer allerlei materialen die aantrekkelijk gesorteerd aangeboden worden. Om kinderen te inspireren is dit eigenlijk het allerbelangrijkste: hoe bied ik de materialen aan. Probeer een bepaalde kleur aan te houden voor alle opbergbakken, neem een kast waarin de

houten blokken van verschillende vormen en maten en echte bakstenen opgeruimd kunnen worden. Regelmatig verander ik de aangeboden materialen om kinderen weer op nieuwe ideeën voor het bouwen en spelen te brengen.

Op dit moment zijn de volgende materialen aanwezig in onze bouwhoek:

- houten blokken in verschillende vormen en maten;
- middelgrote bakstenen;
- kokers van plastic en kokers van karton;
- stalen van vloerbedekking in allerlei kleuren;
- stalen van stof in allerlei kleuren;
- een bak gekleurde ballen;
- rollen behang;
- een bak met plastic bloemen;
- een aantal grasmatten in verschillende maten;
- een bak met schuursponsjes;
- een bak met gekleurde Kapla houtjes;
- een bak met schelpen in verschillende maten;
- een bak met plankjes in verschillende maten;
- een bak met auto's;
- een bak met dieren;
- een bak met poppetjes;
- een bak met verschillende kleden;
- verschillende bouwmaten.

Ook vinden kinderen er altijd een aantal gereedschappen en bouw hulpmiddelen; op dit moment zijn dat:

- een bordliniaal;
- een meetlint;
- een duimstok;
- een liniaal;
- magneten;
- een stratenboek;
- een kaart van Nederland;
- tape;
- knippers;
- een schilders kleurenwaaier;
- verschillende soorten en kleuren papier;
- verschillende soorten teken-, schrijfmateriaal;
- klemborden;
- een weegschaal;
- een schaar.

Er staat ook een bak met kleding voor de bouwers. De inhoud kan ik ook aanpassen aan mijn thema in de groep. Op dit moment zit er in die bak:

- bouwhelmen;
- gele hesjes;
- veiligheidsbrillen;
- werkhandschoenen;
- schorten.

VOORSTELLINGEN IN DE GROEP

Kinderen leren het meeste van elkaar, het is daarom bij ons in de groep heel gewoon geworden dat er na de speelwerktijd ruimte is voor een voorstelling. Dit kan vanuit iedere werkplek. Wel moet je ook hier als leerkracht eerst met de kinderen bespreken hoe ze dat dan gaan doen. Alleen dan heeft het voor alle kinderen een

meerwaarde om dit te doen. Dit moment is voor de leerkracht ideaal om even een aantal observaties te noteren in het kinderdagboek van de kinderen.

Het is een must om ook in de bouwhoek mee te bouwen en te spelen, als speelpartner, dat is belangrijk! Samen plannen maken, samen bouwen, samen een verhaal maken van dat wat er gebouwd wordt of is. Kinderen die vanuit zichzelf hier graag werken hebben vaak al genoeg ideeën, maar vinden het toch ook heel leuk als de leerkracht meewerkt. Voor kinderen die niet vaak uit zichzelf voor de bouwhoek kiezen is het net dat zetje in de rug!

Hieronder een voorbeeld uit de praktijk van twee meisjes die meestal andere plannen maken dan de bouwhoek, maar nu toch door het zien van het werk van anderen geïnspireerd zijn om samen een eigen bouwverhaal te maken. Ze hebben van te voren bedacht dat er een kasteel moet komen met dieren, de rest van het verhaal ontstaat tijdens het bouwen. Ze komen regelmatig vragen hoe je iets schrijft. In de klas hangt een poster met alle letters van "Letters leren is een eitje". Vaak verwijst ik naar deze poster. Als het kasteel helemaal af is vertellen ze mij het verhaal en ik tik dit in op de laptop. Dit verhaal wordt dan mooi uitgeprint bij het werk gelegd en er komt een kopie bij de aantekeningen in het kinderdagboek. Ook krijgen de kinderen vaak een exemplaar met foto of tekening bij de tekst mee naar huis, zodat ze daar het verhaal nog eens kunnen vertellen en met hun huisgenoten nogmaals genieten van hun bouwverhaal

Op de website vind je nog extra foto's en een zelfgeschreven tekst bij het bouwwerk.

LITERATUUR

Pompert, B. (2008). Maak er wat van! Over constructieactiviteiten als spel. In: M. Dobber & B. van Oers, *Spelen en leren op school*. Assen, Nederland: Van Gorcum.

i Lotte Blom is werkzaam als leerkracht in groep 1-2 op De Julianaschool in Schagen.

Fotografie: Hanneke Verkleij